

Avizul Comitetului Economic și Social European privind eradicarea violenței domestice împotriva femeilor (aviz din proprie inițiativă)

(2012/C 351/05)

Raportor: dl Mário SOARES

La 24 mai 2012, în conformitate cu articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, Comitetul Economic și Social European a hotărât să elaboreze un aviz din proprie inițiativă cu privire la

Eradicarea violenței domestice împotriva femeilor.

Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 3 septembrie 2012.

În cea de-a 483-a sesiune plenară, care a avut loc la 18 și 19 septembrie 2012 (ședința din 18 septembrie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 138 de voturi pentru, 3 voturi împotriva și 7 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Încă din 2006 CESE și-a exprimat poziția referitoare la violența domestică împotriva femeilor ⁽¹⁾, demonstrând astfel că de preocupată este societatea civilă de această temă. Recomandările formulate cu acea ocazie sunt încă de actualitate, motiv pentru care nu au fost reluate în prezentul aviz.

1.2 CESE, ca reprezentant al societății civile organizate, fiind conștient de faptul că problematica violenței de gen, inclusiv violența domestică, este o chestiune care suscită atenția tuturor cetățenilor, își reafirmă angajamentul de a lupta împotriva acestui flagel, pe toate căile posibile și are în vedere, printre altele, posibilitatea de a organiza, o dată la doi ani, o dezbatere pe acest subiect.

1.3 CESE prezintă instituțiilor europene și statelor membre ale UE recomandări în următoarele domenii:

1.3.1 **drepturile omului:** să abordeze violența de gen din spațiul domestic ca pe o problemă de drepturile omului, ceea ce va permite identificarea unui răspuns holist și multisectorial la această problemă;

1.3.2 **paradigme în materie de siguranță și de risc:** să adopte măsuri care să modifice paradigmele existente în materie de siguranță și de risc, întărind convingerea că violența împotriva femeilor în spațiul domestic nu este o problemă ce ține de indivizi, de sfera privată și de acte izolate, ci de siguranța și ordinea publică;

1.3.3 **prevenire:** să elaboreze o politică de prevenire a violenței domestice prin crearea unor centre multidisciplinare de sprijin, care să dispună de resurse și de personal specializat și prin intermediul unor planuri de acțiuni interministeriale care să-i implice pe bărbați și pe tineri în eliminarea violenței domestice;

1.3.4 **politici de protecție:** să garanteze femeilor victime ale violenței accesul prioritar la locuințe, la sprijin economic, la formare, la un loc de muncă decent căruia să i se aplice principiul „la muncă egală, salariu egal”.

1.3.5 **uniformizarea criteriilor statistice:** să continue să uniformizeze criteriile pentru repertorierea cazurilor de violență de gen, astfel încât datele culese să poată fi comparate;

1.3.6 **educație:** să garanteze că sectorul educațional contribuie la schimbarea mentalităților, ceea ce presupune, printre altele, implementarea unor programe realmente coeducative, pentru a se pune capăt limbajului sexist din manualele școlare, și să se ofere cadrelor didactice o formare inițială și continuă care să includă problematica violenței de gen, inclusiv pe cea a violenței domestice;

1.3.7 **mass-media:** să se asigure aplicarea efectivă a Directivei serviciilor mass-media audiovizuale ⁽²⁾, astfel încât să se elimine imaginea negativă a femeilor prezentată de mass-media, în special de publicitate;

1.3.8 **sănătate:** să întărească convingerea că violența domestică îndreptată împotriva femeilor este o variabilă de risc în materie de sănătate;

1.3.9 **răspunderea comună:** să întărească și să sprijine în mod riguros măsuri care să promoveze răspunderea comună a bărbaților și a femeilor în privința îngrijirii copiilor, a rudelor mai în vârstă sau a membrilor familiei care au nevoi speciale;

1.3.10 **organizațiile societății civile:** să sprijine organizațiile care lucrează cu femei victime ale violenței domestice sau care promovează acțiuni de sensibilizare sau de formare în domeniul combaterii violenței domestice;

1.3.11 **Anul european de luptă împotriva violenței de gen:** să consacre un an european temei combaterii violenței de gen;

1.3.12 **Convenția privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice:** CESE insistă ca Uniunea Europeană și toate statele membre să semneze, să ratifice și să pună în aplicare această convenție adoptată în 2011.

⁽¹⁾ JO C 110, 9.5.2006, p. 89-94.

⁽²⁾ Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010.

2. Introducere

2.1 Orice formă de violență exercitată împotriva oricărei persoane reprezintă o atingere adusă demnității acesteia, integrității sale fizice și psihice, drepturilor omului și principiilor unei societăți democratice.

2.2 Având obligația să respecte, să ocrotească și să promoveze drepturile cetățenilor lor, statele trebuie să investească importante resurse publice în servicii și în personal specializat, capabile să ducă la realizarea acestei îndatoriri.

2.3 Violența din spațiul public este condamnată de societate, care sprijină acțiunile statului în vederea reprimării și sancționării celor care recurg la ea.

2.4 Există însă și o altă formă de violență, trecută în mare măsură sub tăcere, care se desfășoară în spațiul domestic și care afectează victimele într-un mod poate și mai brutal: violența domestică. Orice membru al unei familii poate deveni victima ocazională sau permanentă a diferite forme de violență, acestea putând provoca chiar moartea.

2.5 Deși toate aceste victime potențiale merită să se bucure de atenția, preocuparea și intervenția autorităților, nu este mai puțin adevărat că grupul afectat în modul cel mai sistematic este cel al femeilor: una dintre principalele cauze ale mortalității feminine este violența din spațiul domestic. Acesta este motivul pentru care prezentul aviz se concentrează asupra violenței domestice îndreptate împotriva femeilor.

2.6 Uniunea Europeană definește violența împotriva femeilor ca „*orice act de violență bazat pe criteriul genului, care are sau poate avea ca rezultat vătămări sau suferințe de natură fizică, sexuală sau psihologică, inclusiv amenințările privind astfel de acte, constrângerea sau privarea arbitrară de libertate, atât în spațiul public, cât și în sfera privată*”⁽³⁾.

2.7 În ciuda eforturilor depuse de mai multe decenii de către autoritățile publice și de diferite sectoare ale societății, organizate sau nu, această formă de violență continuă să fie văzută ca o problemă de natură privată, când de fapt este o problemă de interes public.

2.8 Violența domestică este o infracțiune care trebuie pedepsită de lege. CESE recunoaște efortul depus de diferite țări ale Uniunii pentru pedepsirea prin măsuri mai aspre a tuturor celor care comit astfel de acte de violență. Cu toate acestea, trebuie totodată identificate cauzele profunde și definite strategiile necesare pentru combaterea acestui fenomen, inclusiv o mai bună înțelegere a acestuia de către bărbați.

2.9 Pe de altă parte, politicile sociale din numeroase țări ale UE sunt afectate considerabil de criza economică. Se reduc serviciile publice de bază precum sănătatea, educația și serviciile sociale, într-un moment în care familiile, în special femeile, au cel mai mult nevoie de ele. Se suprimă servicii destinate exclusiv

femeilor, centre de găzduire a femeilor maltratate, se reduc bugetele departamentelor naționale pentru egalitatea de gen, se elimină proiectele de prevenire, campaniile din mass-media etc.

2.10 Inegalitățile economice și discriminarea femeii în domeniul precum ocuparea forței de muncă, salariul, accesul la alte resurse economice, precum și lipsa independenței economice, dar și persistența stereotipurilor sexiste și a unei societăți patriarhale reduc capacitatea de acțiune a femeilor și le fac și mai vulnerabile în fața violenței domestice.

2.11 Actuala criză economică și politicile implementate, teoretic menite să o combată, precum și procesul de liberalizare a economiei și de privatizare a sectorului public nu numai că accentuează diviziunea sexuală a muncii, ci duc, de asemenea, la creșterea inegalităților, exacerbând condițiile care dau naștere violenței.

2.12 Organizația Mondială a Sănătății (OMS)⁽⁴⁾ a recunoscut efectele nocive ale globalizării asupra structurilor sociale. O globalizare nereglementată poate duce la forme și mai grave de violență împotriva femeilor, inclusiv cea sub forma traficului de persoane.

2.13 Femeile din grupurile minoritare, femeile imigrante, cele care trăiesc în sărăcie în comunități rurale sau izolate, femeile care execută o pedeapsă cu închisoarea, femeile internate în aziluri, femeile cu handicap mental sau fizic și femeile în vârstă sunt expuse unui risc sporit de a deveni victime ale violenței.

2.14 Acest aviz din proprie inițiativă urmărește să realizeze un bilanț al violenței domestice împotriva femeilor din Europa, să ofere o viziune de ansamblu asupra măsurilor luate și să suscite în societate o mai mare conștientizare a acestei probleme.

2.15 CESE, care reprezintă vocea societății civile organizate, este dispus să organizeze, împreună cu organizațiile care lucrează cu acest tip de violență, un forum de dezbatere pentru a discuta propunerile de eradicare a acestuia și a face schimb de bune practici care contribuie la adoptarea unor măsuri preventive eficiente.

3. Convenția Consiliului Europei – un instrument care trebuie ratificat și pus în practică

3.1 În 2011, Consiliul Europei a adoptat o Convenție privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice⁽⁵⁾. Este vorba de primul instrument internațional obligatoriu din punct de vedere juridic, care creează un cadru juridic global având ca scop prevenirea violenței, protecția victimelor și condamnarea agresorilor. El îndeamnă la o mai mare egalitate între femei și bărbați, dat fiind că violența împotriva femeilor este puternic înrădăcinată în inegalitatea de gen și întreținută prin intermediul unei culturi patriarhale și de indiferență față de această realitate.

⁽³⁾ <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/16173cor.en08.pdf>

⁽⁴⁾ WHO Multi-Country Study on Women's Health and Domestic Violence Against Women: Initial Results on Prevalence, Health Outcomes and Women's Responses (Studiul multinațional al OMS pe tema sănătății femeilor și a violenței domestice împotriva femeilor: rezultate inițiale privind incidența, situația în materie de sănătate și reacțiile femeilor), Geneva, OMS, 2005.

⁽⁵⁾ Convenția Consiliului Europei adoptată la 11 mai 2011, la Istanbul (Turcia) (www.coe.int/conventionviolence).

3.2 Convenția menționată ia în considerare toate formele de violență (fizică, psihologică, hărțuire sexuală, căsătoria forțată, mutilarea genitală la femeii, hărțuirea, sterilizarea forțată sau avortul forțat), indiferent de vârsta, originea etnică sau națională, religia, originea socială, statutul ca migrant sau orientarea sexuală a victimei.

3.3 Până în prezent Convenția a fost ratificată doar de o singură țară ⁽⁶⁾ și semnată doar de 20 de țări ⁽⁷⁾, dintre care unele au formulat rezerve (Germania, Serbia și Malta). CESE îndeamnă toate statele membre ale Uniunii să semneze, să ratifice și să implementeze Convenția de la Istanbul, cât mai curând posibil.

4. Observații generale

4.1 45 % dintre femeile din UE declară că au suferit cel puțin o dată de pe urma violenței de gen. Între 40 și 45 % dintre ele declară că au fost victime ale hărțuirii sexuale la locul de muncă. Se estimează că, în Europa, se înregistrează zilnic decesul a 7 femei ca rezultat al violenței de gen ⁽⁸⁾.

4.2 Mai mult, este vorba de un fenomen cu consecințe economice importante: se estimează că violența împotriva femeilor din cele 47 de țări membre ale Consiliului Europei reprezintă un cost anual de cel puțin 32 miliarde EUR.

4.3 O anchetă Eurobarometru din 2010 a constatat că fenomenul este foarte bine cunoscut de cetățeni (98 % dintre cei intervievați), fiind și foarte răspândit (unul din patru respondenți declară că cunoaște o femeie victimă a violenței domestice și unul din cinci declară că cunoaște o persoană care a săvârșit acte de violență domestică).

4.4 Încă din 1980, cea de-a doua Conferință mondială privind condiția juridică și socială a femeii a determinat că violența împotriva femeilor este infracțiunea cea mai des trecută sub tăcere pe plan mondial. Treisprezece ani mai târziu, Conferința mondială a drepturilor omului, desfășurată la Viena, a recunoscut drepturile femeilor ca drepturi ale omului. Statele membre ale Uniunii Europene s-au angajat să ducă la îndeplinire obiectivele fundamentale ale Platformei de acțiune de la Beijing, din 1995.

4.5 În declarația finală a celui de-al doilea Summit al femeilor aflate la putere (Cadiz, martie 2010) ⁽⁹⁾, 25 de femei cu funcție de ministru și numeroși lideri politici din întreaga UE au recunoscut că încă nu s-a ajuns la o adevărată egalitate de gen și că violența împotriva femeilor este o problemă care persistă și care reprezintă o gravă încălcare a drepturilor omului. Documentul afirmă că stereotipurile sexiste continuă să producă discriminare și atrag atenția asupra faptului că generațiile mai tinere reproduc comportamentele sexiste.

⁽⁶⁾ Turcia.

⁽⁷⁾ Albania, Austria, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Islanda, Luxemburg, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Germania, Malta, Muntenegru, Norvegia, Portugalia, Regatul Unit, Serbia, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia și Ucraina.

⁽⁸⁾ Barometrul 2011 „Planurile naționale de acțiune privind violența împotriva femeilor în UE”, Lobby-ul european al femeilor, august 2011 (www.womenlobby.org).

⁽⁹⁾ http://www.igualdad.us.es/pdf/Docuemta_Otros_Cumbre.pdf

4.6 Instituțiile europene au elaborat diverse documente de analiză și acțiune, dintre care cităm:

4.6.1 Consiliul European:

— Concluziile Consiliului privind eradicarea violenței împotriva femeilor în Uniunea Europeană (8 martie 2010) care îndeamnă Comisia și statele membre să-și continue eforturile în vederea combaterii violenței împotriva femeilor și să promoveze acțiuni prin care să se asigure finanțarea necesară în acest sens.

4.6.2 Parlamentul European:

— Rezoluție privind prioritățile și structura unui nou cadru al politicii UE de combatere a violenței împotriva femeilor (2011).

— În septembrie 2011 Parlamentul European a sprijinit aplicarea ordinului de protecție europeană pentru victimele violenței de gen, hărțuirii sexuale, sechestrării sau tentativelor de asasinat. Această măsură a fost un pas important către edificarea unui spațiu european de protecție a femeilor.

4.6.3 Comisia Europeană:

— Carta femeilor (2009), Planul de acțiune pentru punerea în aplicare a Programului de la Stockholm (2010), Strategia pentru egalitatea între femei și bărbați 2010-2015.

— Diverse studii privind violența împotriva femeilor, pentru a permite o cunoaștere aprofundată a acestei problematici.

— Adoptarea la 18 mai 2011 a unui pachet de propuneri care urmăresc consolidarea drepturilor victimelor criminalității (directiva orizontală care stabilește standarde minime privind drepturile, sprijinul acordat și protejarea victimelor criminalității; regulamentul privind recunoașterea reciprocă a măsurilor de protecție în materie civilă).

— Finanțarea unor programe specifice, ca de exemplu Daphne III, precum și a organizațiilor europene de combatere a violenței împotriva femeilor (Lobby-ul european al femeilor).

4.7 Pe de altă parte, statele membre au adoptat, deși nu în mod sistematic, acte legislative cu scopul de a introduce violența domestică în rândul infracțiunilor, de a lua măsuri mai drastice împotriva agresorului, de a clasifica violența domestică în rândul infracțiunilor pentru care urmărirea penală se declanșează ex officio.

4.8 Chiar dacă ducem lipsă în continuare de date statistice fiabile și comparabile privind violența domestică la nivel național și european, cifrele cunoscute sunt suficient de alarmante pentru a înlătura orice îndoială cu privire la amploarea problemei ⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁾ A se vedea raportul „Combaterea crimelor de onoare în Europa”, prezentat la 8 martie 2012, Ziua mondială a femeii, de Fundația Surgir (instituție fără scop lucrativ cu sediul în Elveția).

4.9 În ciuda cifrelor și a elaborării unei legislații mai riguroase, în realitate, în rândul populației persistă percepția generalizată că trăim într-o societate egalitară, ceea ce poate distorsiona dezbateră cu privire la violența domestică, ca și pe cea referitoare la alte forme de violență și de inegalități între femei și bărbați, precum diferențele de remunerare, promovarea în carieră etc.

4.10 O formă de violență uitată, deoarece este invizibilă din exterior, este violența psihologică. A venit vremea să rupem tăcerea care domnește în legătură cu acest subiect și să recunoaștem că această formă de violență constituie o încălcare a drepturilor omului, care trebuie inclusă în legislația privind violența de gen.

4.11 Femeile care supraviețuiesc violenței psihologice, adesea traumatizate sever pentru tot restul vieții, au nevoie de un sprijin global multidisciplinar într-un mediu sigur, care să le permită recuperarea. Obligate să trăiască în izolare socială totală și fără dovezi palpabile ale actelor de violență, ele se tem că nimeni nu le crede. Pentru readaptare este necesar ca prestatorii de servicii de îngrijire să le creadă declarațiile.

4.12 Violența domestică nu are consecințe numai asupra victimei directe, afectând totodată persoanele care o ajută sau care cunosc problema. Este vorba în special de copii, a căror fragilitate emoțională îi face deosebit de vulnerabili, consecințele putând să îi afecteze întreaga viață.

4.13 Deși infracțiunile domestice nu se limitează la agresarea femeilor, trebuie să aflăm de ce celelalte infracțiuni săvârșite în cadrul domestic, precum pedofilia (unde în 90 % din cazuri, infractorul este un membru al familiei) sunt considerate respingătoare, în timp ce în cazul violenței domestice încă se încearcă examinarea motivelor care l-au făcut pe agresor să comită acest act de violență.

5. Observații specifice și propuneri de acțiune

5.1 Trebuie să răspundem la o întrebare fundamentală, și anume de ce aceste infracțiuni sunt, în multe situații, scuzate de către societate sau de ce se încearcă justificarea violenței actului prin comportamentul femeii agresate. Motivele de ordin cultural și social, frecvent evocate, nu numai că sunt inexacte, ci duc și la menținerea statu-quo-ului.

5.2 Ideea că rădăcinile violenței domestice provin dintr-o cultură și tradiție veche se bazează pe prejudecata – eronată – de a considera cultura ca pe un ansamblu static de credințe și practici. Or, cultura se formează și se reînnoiește în permanență. Caracterul său eterogen, faptul de a cuprinde valori care intră în concurență unele cu altele, este tocmai ceea ce îi conferă culturii capacitatea intrinsecă de a evolua.

5.3 Cultura este intim legată de exercitarea puterii: normele și valorile sunt înzestrate cu autoritate atunci când cei care le apără dețin puterea sau ocupă poziții influente.

5.4 Femeile sunt, la rândul lor, agenți ai culturii, influențându-le pe cea în care trăiesc. Participarea femeilor la societate și la cultură are o importanță esențială pentru transformarea mentalităților, obiceiurilor și cutumelor care dăunează imaginii și situației lor.

5.5 De aici decurge și importanța unei reflecții privind subreprezentarea femeilor la diferite niveluri de putere. Atât timp cât această chestiune nu este rezolvată într-o măsură suficientă, iar femeile nu se bucură, pe plan economic, social și politic, de reprezentarea pe care o merită în virtutea numărului și competențelor lor, problema violenței îndreptată împotriva femeilor nu va putea fi soluționată decât cu mare greutate sau într-un ritm prea lent. Chiar dacă politicile publice de combatere a violenței de gen joacă un rol important, numai accesul pe baze paritare al femeilor la exercitarea puterii va putea modifica imaginea tradițională a rolului lor în societate.

5.6 Modelele de identificare cu un sex, care, de-a lungul secolelor, au făcut din pasivitate, abandon și supunere virtuți feminine, iar din agresivitate, forță și acțiune calități masculine, au contribuit la o concepție asupra relației afective care, timp de secole, a menținut femeia într-o poziție de inferioritate și de dependență.

5.7 O relație bazată pe modele identitare care presupun supunerea unuia față de celălalt nu mai poate fi tolerată, bărbații și femeile trebuind să își pună întrebarea cum se raportează la aceste modele. Acest proces de reflecție trebuie bazat pe afirmarea unor valori precum libertatea, autonomia și dezvoltarea personală.

5.8 În multe situații de „femicid” (crime îndreptate explicit împotriva femeilor)⁽¹⁾, un procent important al victimelor denunțase deja existența unor acte de violență sau a unor amenințări. De aici reiese importanța eforturilor de prevenire. În mult prea multe cazuri nu s-au luat măsurile de precauție care ar fi putut proteja victima de agresor.

5.9 Activitatea de prevenție poate și trebuie să includă, printre altele:

— o acțiune terapeutică îndreptată către agresor sau potențialul agresor. Nu este vorba despre a găsi o scuză sau o circumstanță atenuantă pentru actul violent, și nici de a expune victima la situații pe care nu le poate controla, ci despre a lucra asupra cauzelor și a încerca îndreptarea agresorului, cu rezultate benefice pentru toată lumea.

— lansarea unor planuri de acțiune interministeriale pentru a depista și a preveni din timp violența domestică, printr-un sistem de sesizare și de informare care să funcționeze în cadrul serviciilor educaționale, sociale și de sănătate;

⁽¹⁾ Conform definiției Organizației Națiunilor Unite, „femicidul” este asasinarea unei femei, doar pe baza faptului că este femeie. Violența continuă îndreptată împotriva unei femei, atât în familie cât și în afara ei, culminând cu asasinarea persoanei, constituie un femicid. Cercetările realizate în diferite țări pe tema femicidului arată că aceste crime au loc cel mai adesea în sfera privată, a relațiilor apropiate.

- implicarea bărbaților și a băieților în eliminarea violenței împotriva femeilor și a fetelor;
- implicarea tineretului într-o campanie de educare în vederea unei abordări holistice a prevenirii și intervenției timpurii, precum și asigurarea mai multor oportunități de formare pentru personalul specializat care lucrează îndeaproape cu tinerii;
- monitorizarea proceselor cuplurilor în care partenerii se despart din motive de violență domestică, pentru a proteja femeile expuse riscului de hărțuire și urmărire, soldate adesea cu moartea.

5.10 Departamentele specializate în protecția victimelor violenței domestice trebuie să dispună de personal specializat și de resurse care să garanteze aplicarea măsurilor adoptate, în caz contrar acestea neavând nicio eficiență.

5.11 Este foarte important să se creeze structuri multidisciplinare de sprijin în cadrul cărora femeile să fie ascultate, înțelese și crezute. Fenomenul violenței domestice reflectă interacțiunea dintre factori de natură psihologică, culturală, religioasă și obiceiuri înrădăcinate timp de secole. El nu are o cauză unică, neputând fi abordat exclusiv prin măsuri polițienești sau penale. Un sprijin multidisciplinar, coordonat, care să evite expunerea femeii la repetarea violenței este un element fundamental al combaterii acesteia. Trebuie să se acorde o atenție deosebită femeilor care suferă de un handicap și femeilor imigrante, care sunt mai vulnerabile. Aceste structuri de sprijin trebuie să includă, de asemenea, în mod sistematic, victimele indirecte ale actelor de violență, în special copiii.

5.12 Trebuie modificată paradigma siguranței, mult prea strâns asociată cu crima organizată, terorism, atacuri la adresa persoanelor și bunurilor, traficul de stupefiante și aproape niciodată cu pericolele la care sunt expuse femeile în propriul cămin sau la locul de muncă. Dacă conceptul de siguranță ar încorpora mai multe criterii umaniste și orientate cu prioritate către aspectele preventive, s-ar cruța multe vieți. Noile tehnologii pot oferi un grad sporit de protecție, de exemplu prin brățările electronice, care împiedică agresorii aflați în libertate să se apropie de victimele lor, atunci când execută un ordin de îndepărtare.

5.13 Statisticile privind violența domestică nu descriu fenomenul în mod riguros și nu reflectă adevărata amploare a problemei. De aceea devine urgent să se armonizeze criteriile de înregistrare a cazurilor de violență domestică, pentru ca datele să poată fi comparabile pe plan european.

5.14 Guvernele trebuie să pună în valoare și să sprijine, inclusiv prin mijloace financiare, activitatea organizațiilor

societății civile (organizațiile femeilor, cele care militează pentru drepturile omului, sindicatele etc.), fără să cedeze tentației de a le controla sau de a le reduce gradul de autonomie.

5.15 Un domeniu de mare importanță este și educația. Acest sector poate la fel de bine să perpetueze modele și practici discriminatorii, dar și să joace un rol de transformare a mentalităților și atitudinilor individuale și colective. Școala trebuie să promoveze o educație nonsexistă și o abordare coeducativă bazate pe egalitatea de drepturi și egalitatea de șanse, în vederea dezvoltării complete a persoanei, departe de stereotipurile și rolurile atribuite în funcție de sex și respingând orice tip de discriminare îndreptat împotriva femeilor. Școala poate fi un instrument care să demonteze imaginea stereotipă a rolului femeii și al bărbatului, vehiculată de obicei în mass-media. Școala poate fi un excelent observator al violenței de gen.

5.16 Pentru ca școala să poată juca acest rol pozitiv, este esențial ca formarea inițială și continuă a personalului didactic să cuprindă violența de gen, inclusiv pe cea domestică. Revizuirea periodică a curriculum-urilor și a manualelor ar trebui să fie practică sistematic, pentru a elimina imediat orice exemplu de limbaj sexist.

5.17 Un alt domeniu de o importanță crucială este sectorul sănătății. Plasarea femeilor și a cetățenilor în centrul strategiilor în materie de sănătate poate consolida convingerea că violența împotriva femeilor care se manifestă în spațiul domestic este o variabilă de risc, și nu o problemă izolată.

5.18 Este necesară revizuirea periodică și sistematică a procedurilor de înregistrare și de raportare, evitându-se formulele care creează o sarcină birocratică pentru profesioniștii din domeniu și care nu sunt nici rapide, nici durabile. Aceste proceduri trebuie să ofere posibilitatea înregistrării problemei de sănătate ca o variabilă de risc (de exemplu, în consultările de planificare familială sau cele de sarcină, printre altele), dar și să facă o diferențiere clară între necesitățile din mediul urban și cele din mediul rural.

5.19 În toate sectoarele care se confruntă cu problematica violenței de gen, trebuie să se garanteze că sensibilizarea și formarea sunt eficiente și adaptate la realitate, că există mijloacele și resursele necesare și că are loc o cartografiere regulată pentru a se garanta că informațiile reflectă fidel realitatea.

5.20 În ceea ce privește sensibilizarea și formarea, este important să se facă diferența între sensibilizare (adresată întregului personal din instituție), formare (oferită tuturor celor care intră în contact cu victimele și pot contribui la detectarea problemei) și formarea specifică (de care trebuie să fi beneficiat toți cei care oferă asistență victimelor). Trebuie să se acorde o atenție deosebită formării profesionale a agenților de poliție și a judecătorilor, având în vedere rolul pe care îl joacă aceștia în primirea plângerilor și în judecarea agresorilor. Acțiunea lor poate contribui la transformarea unei experiențe traumatizante într-o nouă speranță. De asemenea, este necesar să se ia măsuri pentru ca instituțiile penitenciare să dezvolte

programe interne referitoare la violența domestică, destinate femeilor care i-au căzut victime și agresorilor de sex masculin, iar personalul închisorilor din toate statele membre ale UE să fie mai bine sensibilizat cu privire la această problemă.

5.21 În cele din urmă, abordarea problematicii violenței domestice împotriva femeilor ca pe o tematică legată de drepturile omului accentuează răspunderea statelor membre în ceea ce privește prevenirea, eradicarea și sancționarea acestui tip de violență și obligația de a raporta cu privire la îndeplinirea acestei obligații.

5.22 Asocierea violenței de gen cu drepturile omului permite accesul la un ansamblu important de mecanisme în vederea responsabilizării statelor la nivel internațional și regional,

printre care se numără organele tratatelor privind drepturile omului, tribunalele penale internaționale, precum și sistemul regional european în materie de drepturi ale omului (Curtea Europeană a Drepturilor Omului – mecanismul Consiliului Europei).

5.23 Abordarea violenței împotriva femeilor ca pe o chestiune de drepturi ale omului ne obligă la un răspuns holist și multisectorial, care adaugă dimensiunea drepturilor omului la eforturile depuse în toate sectoarele. Astfel, se creează obligația de a accelera inițiativele în toate domeniile, pentru a preveni și a elimina violența împotriva femeilor, inclusiv cea de nivel penal, în sectorul sănătății, în cadrul politicilor de dezvoltare locală sau regională, în cadrul acordării de ajutor umanitar etc.

Bruxelles, 18 septembrie 2012

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON
